

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2017/18:8

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:8 Det ökade ekonomiska stödet till solceller
av Johan Hultberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 17 oktober 2017.
Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid
på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 september 2017

Miljö- och energidepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2017/18:13 till trafikutskottet

Motioner

2017/18:343 till utrikesutskottet

2017/18:352 till socialförsäkringsutskottet

2017/18:294, 307, 342 och 358 till arbetsmarknadsutskottet

2017/18:347 till justitieutskottet

2017/18:226, 306, 341 och 353 till försvarsutskottet

2017/18:227 till justitieutskottet

EU-dokument
KOM(2017) 489 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 21 november*.
KOM(2017) 548 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 23 november*.

Svar på
interpellationer

§ 3 Svar på interpellation 2017/18:1 om politiska fångar i Iran

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman och ärade ledamöter! Amineh Kakabaveh har frågat mig om jag avser att verka för att regeringen offentligt ska protestera mot den iranska regimens förföljelser och fängslanden av fackliga aktivister och kräva frigivande av alla fackliga och politiska fångar. Vidare undrar Amineh Kakabaveh om jag avser att verka för att regeringen ska framföra till den iranska regimen att fortsatta förföljelser och fängslanden som bryter mot ILO:s stadga kommer att få konsekvenser för de handels- och investeringsavtal som slutits mellan Sverige och Iran.

Situationen för mänskliga rättigheter i Iran är mycket allvarlig, inklusive vad gäller fackliga rättigheter. Den behandling som fackliga företrädare utsätts för, och som Amineh Kakabaveh ger exempel på, är alarmerande. Detta är något vi tydligt påpekar i de rapporter om mänskliga rättigheter som uppdaterades i april i år. Regeringen tar tydligt avstånd från brott mot de mänskliga rättigheterna.

Frågor om mänskliga rättigheter har en central plats i våra relationer med Iran och tas alltid upp i våra politiska möten med iranska företrädare. Vi är pådrivande inom FN och EU, inklusive genom att stödja FN:s specialrapportör för mänskliga rättigheter i Iran, Asma Jahangir. Jag träffade själv Asma Jahangir i somras, när hon besökte Sverige för att diskutera sitt uppdrag och den fortsatt allvarliga situationen för mänskliga rättigheter i Iran.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att driva frågan om mänskliga rättigheter med Iran, såväl bilateralt som multilateralt. Det engagemanget avspeglas i de överenskommelser vi ingår med Iran. I det gemensamma uttalande om politiska konsultationer som Irans utrikesminister Javad Zarif och jag undertecknade i juni 2016 finns mänskliga rättigheter med som en särskild del. Under statsministerns besök i Iran i februari i år undertecknades ett samförståndsavtal om samarbete för att stärka kvinnors arbetskraftsdeltagande och entreprenörskap. Avtalet bildar en grund för fortsatt utbyte med Iran på det här området.

Fackliga rättigheter har en särskild plats i vårt arbete. Därför ingick en senior representant för IF Metall i statsministerns delegation. Frågan om fackliga rättigheter, inklusive enskilda fall, togs också upp under besöket, inklusive med president Hassan Rohani.

Regeringen stöder det viktiga arbete som civilsamhället, inklusive fackliga organisationer, gör för att uppmärksamma kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran. Vi har en aktiv dialog med fackförbund och andra civilsamhällesorganisationer och inhämtar deras synpunkter i förhållande

till Iran. Inför resan till Iran hade statsministern därför ett möte med representanter från bland annat Amnesty International och Human Rights Watch om situationen för mänskliga rättigheter i landet.

Regeringen kommer att fortsätta med dessa viktiga dialoger. Vi kommer även fortsatt att uppmärksamma Iran på brott mot de mänskliga rättigheterna, ta nödvändiga bilaterala och multilaterala kontakter samt verka för att stärka kvinnors situation i landet. Det är för regeringen avgörande att alla våra kontakter med Iran bär med sig ett budskap om de mänskliga rättigheterna.

Anf. 2 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Interpellationen som jag skrivit handlar såklart om de fackliga aktivisterna, till exempel Reza Shahabi som efter fem års tid i fängelse helt plötsligt dömts till ytterligare ett års fängelse. Han och många andra har flyttats från Evin-fängelset till Rajai Shahr-fängelset utan medicin och rent vatten och utan att veta varför. I går bröt han efter 50 dagar sin hungerstrejk på grund av den internationella pressen på att han ska frigges. Jag hoppas att Sverige och utrikesministern i multilaterala avtal med Iran och andra länder trycker på vikten av arbetares fackliga rättigheter. De har rätt att få lön och att organisera sig, men det är ett problem i Iran.

Svaret är bra skrivet, men jag tror inte att utrikesministern ens själv tror på det man säger här i kammaren. Den kritiska dialogen har förts i över 30 år nu, men den har varit verkningslös. Iran lyssnar i rummet där man sitter och gör sedan precis som de vill. De gör inte det som Sverige säger. De har helt enkelt andra ambitioner i en islamisk kapitalistisk diktatur där könsapartheid, förtryck av kurder, minoriteter och arbetare gäller. Alla demokratiskt sinnade som höjer sin röst fängslas och avrättas i lyftkranar. Särskilt många kurder har avrättats.

Ahmed Shaheed, som vi bjöd in till Sveriges riksdag, har skrivit en tusen sidor lång rapport om kränkningar av mänskliga rättigheter. Men det har inte skett någonting. Utrikesministern har nämnt Rohani, men Rohani och hela Irans system är i händerna på väktarrådet. Det är Ali Khamenei som fattar beslut och inte några andra. De är bara ett alibi för systemet.

Det är bra med dialog. Det är bra också med handel så länge det gynnar mänskliga rättigheter och påverkar. Det är bra med avtal när det gäller kvinnor, men det är inte entreprenörskap eller företagsamhet som är problemet. Problemet i Iran är att lagarna diskriminerar halva befolkningen. Lagarna tillåter inte kvinnor, även om de har pengar, att omfattas av samma rättigheter som män. De enda verktygen är inte affärer och pengar. Verktygen borde helt enkelt vara den politiska pressen för kvinnors, arbetares och allas rätt till frihet.

Utrikesministern nämner inte forskaren Ahmadreza Djalali, som har svenskt uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Han och hans fru Vida med två barn kämpar för hans frigivning. De vädjar till oss ledamöter och hela svenska folket om stöd. Jag hoppas att utrikesministern nämner hur det går med det arbetet.

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Det är inget tvivel om att MR-situationen i Iran är mycket allvarlig. Vi delar förstås också Amineh Kakabavehs otålighet. Vi tycker

Prot. 2017/18:13
29 september

Svar på
interpellationer

att det tar alldeles för lång tid att registrera framsteg, för minoriteter, oppositionella och fackliga företrädare är hårt utsatta.

Regeringen har varit tydlig i de här frågorna. Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Iran, som vi publicerade i april i år, beskriver utförligt de allvarliga brister vi ser. Och i vår dialog med Iran påtalar vi alltid dessa brister. Jag har många gånger här i kammaren också redogjort för vårt arbete. För att vi ska kunna ta upp de här bristerna måste vi ha en dialog.

Regeringens utgångspunkt är att det är genom utbyte och engagemang i kombination med tydliga och skarpa budskap som vi kan bidra till en positiv utveckling. Att det till slut också kan ske framsteg visar till exempel nyheten vi hörde i förrgår om att kvinnor i Saudiarabien äntligen tillåts köra bil.

Vi ska föra en dialog också med länder som vi inte i alla avseenden är överens med. Det är mot den bakgrunden som engagemanget med Iran ska ses.

När det gäller handels- och investeringsavtal, som Amineh Kakabaveh också frågade om, är det viktigt att understryka att Sverige inte sluter några egna handelsavtal, utan det sker på EU-nivå å medlemsstaternas vägnar.

Det finns inget handelsavtal mellan EU och Iran. Amineh Kakabaveh kanske syftar på de överenskommelser som undertecknades under statsministerns besök i februari. Det gäller samarbetsavtal på specifika områden. De uttrycker en ambition att utöka samarbetet mellan svenska och iranska myndigheter vad gäller transport, teknik och innovation, it, högre utbildning och forskning. Det handlar också om att öka kvinnors inflytande. Dessa samarbetsavtal ska nu följas upp och implementeras av de parter som ansvarar för respektive område.

När det gäller samarbetsavtalet om kvinnors inflytande är det Svenska institutet som är främst berörd myndighet. Det är positivt att vi har kunnat underteckna ett sådant här dokument trots att vi står väldigt långt ifrån Iran i denna fråga. Det visar på att vi också kan uppnå resultat genom att framföra våra principiella utgångspunkter i dialog.

Självklart gäller samma principer när dessa avtal ska implementeras. Regeringens politik, inklusive mänskliga rättigheter, ingår i alla frågor och ska också genomsyra denna typ av specifika avtal. Det uttrycks i det gemensamma uttalande som utrikesminister Zarif och jag undertecknade. Det beskriver den mer övergripande relationen mellan Sverige och Iran, och där ingår mänskliga rättigheter som en särskild fråga i linje med regeringens prioriteringar.

Jag är den första att säga att jag delar otåligheten över den situation som vi fortfarande ser. Vi vill förstås att det ska gå mycket fortare och kunna registrera framsteg, särskilt på området försvar för mänskliga rättigheter.

Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Jag tackar utrikesministern. Så fort Iran gick med på USA:s och FN:s krav vad gäller kärnvapentechniken stod plötsligt alla EU-länder och deras utrikesministrar i kö för att göra affärer i Iran.

Samarbetsavtalen med Iran är både omfattande och viktiga. Jag har inget emot att man har samarbetsavtal eller handel med ett annat land så länge det gynnar befolkningen och påverkar demokratiutvecklingen. Vi talar om forskningssamarbete med Iran, men forskaren Ahmadreza Djalali sitter sedan snart 18 månader i fängelse för att han är katastrofforskare från Sverige.

Iran struntar totalt i vad Sverige och EU säger. Det är bara illusioner att ha förväntningar på den islamiska fundamentalistregimen. De kommer inte att göra vad vi vill. De vill befästa sin egen makt och få fler möjligheter att förtrycka sitt eget folk. Det är repressalier mot oliktkänkande, kurdar, kvinnor, icke-muslimer och andra minoriteter. Det finns intolerans, och folk sätts i fängelse.

Iran har skrivit under ILO:s konventioner men straffar arbetare med piskrapp, bland annat 17 gruvarbetare för att de krävde sina rättigheter.

En aktivist, Mahmoud Beheshi, har fått fängelse i 14 år och en annan, Esmail Abdi, i 6 år för att de har kämpat för att barn ska ha rätt till lärare och lärare ska ha rätt till lön.

Så är det tyvärr i Iran, som vi har illusioner om. Jag har inte det, men jag tror att många har det.

För många år sedan sa dåvarande utrikesminister Lena Hjelm-Wallén uttryckligen att en dialog med Iran är verkningslös. Hon medgav det. Vi är i samma läge nu.

Jag håller med Margot om att det är viktigt med framsteg för kvinnor i till exempel Saudiarabien. Men vem gjorde Saudiarabien till en maktfaktor? Jo, FN. Man ger Saudiarabien möjligheten att vara ordförande för frågor om mänskliga rättigheter. De får makt på olika sätt, men vi borde markera mycket hårdare mot ett land där apartheid gäller.

Det spelar ingen roll om det är Iran, Saudiarabien eller Turkiet. Vi måste vara ännu tydligare. Jag tror att du, Margot, tror på denna kamp, och jag hoppas att du kommer att göra mer och politiskt markera ännu mer mot dessa förtryckarregimer.

Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Vad är alternativet? Vi ser ju vad en långvarig isolering av Iran bidrar till. Det gynnar de konservativa grupperna i det iranska samhället, för de skyddar sin makt och framställer omvärlden som fientlig, vilket gör situationen ännu värre.

Andra krafter i det iranska samhället välkomnar ett ökat internationellt utbyte, och de ser att de får stöd av omvärlden.

Även om vi är otåliga och tycker att det går för sakta är det genom att öppna upp man på sikt förändrar ett samhälle, inte genom att isolera. Det skulle bara ge de ultrakonservativa krafterna mer styrka och makt. Det bidrar inte till att öppna upp samhället.

Det stämmer, som Amineh Kakabaveh säger, att möjligheten till facklig organisering är ytterst bristfällig. Oberoende fackföreningar är inte tillåtna, och många fackliga och arbetsrättsliga aktivister sitter fortfarande fängslade.

Vi tar upp detta i möten, till exempel i de statsministern hade och i de samtal som handelsministern hade med fackministrar inom industri och handel.

Representanten för IF Metall ingick som sagt i delegationen och deltog i rundabordssamtal om kvinnligt deltagande och inflytande. Det är så man får nya intryck, influenser och exempel. Att IF Metall deltog var en konkret markör för vilken central roll Sverige anser att oberoende fackförbund har.

Vi tror att man bara kan påverka utvecklingen meningsfullt genom engagemang, och handelsfrågorna kommer att bli viktigare när de internationella sanktionerna till stor del lyfts. Handel och internationellt utbyte generellt menar vi bidrar till en positiv utveckling i världen.

Det gäller också Iran. Ökad exponering av det iranska samhället för omvärlden bidrar till ökad öppenhet. Många svenska företag är framträdande i fråga om corporate social responsibility, alltså hållbarhet och goda relationer mellan ledning och anställda. De blir exempel, och en ökad närvaro av Sverige och svensk industri skapar relationer och möjligheter att sprida svenska värderingar i dessa frågor.

Regeringen utgår från att svenska företag uppträder som goda arbetsgivare som bidrar till det lokala samhället i enlighet med den handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter som vi har.

Genom EU och bilateralt tar vi återkommande upp enskilda fall av brott mot mänskliga rättigheter. Genom vår ambassad i Teheran deltar vi också i gemensamma EU-demarscher till det iranska utrikesdepartementet och rättsväsendet.

Det är också så vi reagerar när vi har enskilda ärenden. Bland de enskilda fall som vi och EU betraktar som särskilt angelägna återfinns personer som dömts till döden. Vi har också på detta sätt tagit upp flera fall med fackliga företrädare som har fängslats för sina aktiviteter. Här väljer vi alltid det som vi bedömer bäst gynnar frågan och det enskilda fallet.

Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Tack, utrikesministern!

Jag instämmer i att isolering av ett land inte gynnar landets befolkning. Detta vet vi, och det styrks i många avseenden av att den iranska regimen inrikes skyller på utlandet när det egna folket hamnar i fattigdom och misär.

Det iranska folket, särskilt i de kurdiska delarna, lever redan i fattigdom. För en vecka sedan besköts till exempel många arbetare, som kallas "kolber" på persiska och kurdiska. De har inte något annat jobb än att på sina egna axlar bära mat och kläder som de säljer vid gränsen mellan Iran och Irak. Dem sköt man på.

Vi menar att handel inte gynnar de allra fattigaste och utsatta områdena. Man säger hela tiden att handel ger ökat välstånd och demokrati. Ja, delvis i många länder, men inte i dessa diktaturländer där det inte alltid är brist på resurser utan brist på demokrati. Det iranska och kurdiska folket i fem städer gick ut för en och en halv vecka sedan och protesterade mot avrättningarna. Iranska kvinnor kämpar mot tvångsslöja och apartheid. Arbetarna kämpar för sina rättigheter trots 6 eller 14 års fängelse.

Jag hoppas att Sverige och utrikesministern driver att det borde finnas en strikt uppförandekod som gäller för företag, avtal eller samarbete med Iran och andra diktaturer. Vi måste se till att detta finns.

Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman och Amini Kakabaveh! Jag håller med om mycket av det du säger, men jag tror dessvärre att isolering skulle svika alla som utgör oppositionen och som kämpar för sina rättigheter. Jag tror att det värsta som kan hända är om vi säger att vi inte ska något med landet att göra.

Det finns ett engagemang – ett kritiskt engagemang – till exempel den kärntekniska överenskommelsen. Den innebär att vi reducerar ett direkt hot från att kärnvapen skulle utvecklas och att vi erbjuder möjligheter: Man lyfter vissa sanktioner, man kan handla med landet, man öppnar upp och man får till stånd dialog och kontakt, men man behåller sanktionerna mot personer som kränker mänskliga rättigheter. Detta är viktigt.

Det innebär att vi kan åka dit och prata direkt med våra motparter. Då utgår vi, precis som jag sa i mitt förra inlägg, från att våra svenska företag som är aktiva håller sig till den handlingsplan som finns för hållbart företagande och respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Detta är viktigt.

Vi tror att om man öppnar upp landet förbättras ekonomin och relationerna med omvärlden. Då har vi större möjligheter att stärka de goda krafterna i landet, framföra vår kritik och sakta men säkert påverka i rätt riktning. Det som vi vill allra helst är att man fullt ut ska respektera fackliga och mänskliga rättigheter och se till att kvinnor får sin rättmätiga plats i det iranska samhället.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2016/17:607 om skyddade identiteter

Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig om jag och regeringen avser att vidta åtgärder för att trygga personer med skyddad identitet och vilka åtgärder regeringen i så fall tänker vidta för att säkerställa att personer med skyddad identitet garanteras sin säkerhet.

En viktig del i skyddet för personer som riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier är att skydda deras personuppgifter i bland annat folkbokföringen. I dag består skyddsåtgärderna av sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen, kvarskrivning eller fingerade personuppgifter. Syftet med åtgärderna är att förhindra att den hotade eller förföljda personen kan hittas med hjälp av de registrerade uppgifterna.

Regeringen anser att det är viktigt att skyddet för hotade och förföljda personer stärks. Betänkandet *Ökad trygghet för hotade och förföljda personer* överlämnades i juni 2015 och har remitterats. Betänkandet innehåller flera förslag som syftar till att skapa ett starkare skydd för hotade och förföljda personers personuppgifter.

För att förstärka skyddet av personuppgifter föreslår utredningen bland annat att kvarskrivning ersätts med ett nytt och bättre skyddsinstitut vid namn skyddad folkbokföring. Regeringen arbetar vidare med förslagen i betänkandet med ambitionen att en proposition ska kunna lämnas till riksdagen under våren 2018.

Anf. 9 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Ministern och jag hade en interpellationsdebatt i detta ämne under förra riksmötet. Finansministern avslutade då sitt inlägg med att be mig att flåsa henne i nacken så att förslag om förstärkta åtgärder för hotade och förföljda personer kommer till riksdagen. Det är detta jag tänker göra i dag.

Efter att vi haft interpellationsdebatten kom under sommaren den it-skandal som ytterligare har direkt bäring på skyddade uppgifter och som nu gör att personer som lever i oro och ovisshet känner en ännu större ovisshet om vilka uppgifter om dem som har läckt ut. Detta gör att det behövs förslag ännu snabbare nu – vi kan inte vänta längre.

År 2016 levde 14 390 personer med skyddade personuppgifter. Av dem var ungefär 8 500 kvinnor. Personer som lever med skyddad identitet har en otroligt utsatt situation, framför allt om man har skyddad identitet eller skyddade personuppgifter därför att man är utsatt för hot eller våld på något sätt. Det finns också personer som på grund av sitt yrke måste ha skyddad identitet och skyddade personuppgifter. Då har man alltså fått det av andra skäl.

Alliansregeringen tog flera initiativ för att stärka skyddet av personuppgifter för hotade och förföljda personer, bland annat i juli 2014 då man införde ett antal lagändringar om ett tätare samarbete mellan myndigheter vad gäller bland annat kvarskrivning och ett förstärkt sekretesskydd i vissa ärenden.

Man läser ofta, nästan dagligen, om ärenden där det har läckt ut och där skyddet för personen inte längre finns kvar därför att man har öppnat upp mellan myndigheterna och tappat bort att det är skyddade personuppgifter. Dessa kan också röjas på andra sätt. Men det viktigaste är att man har en bra, säker myndighetsåtgärd mellan myndigheter så att personerna kan känna sig trygga åtminstone i den delen. De lever hela tiden med otryggheten att någon ska komma på var och vem de är.

Jag tycker att det handlar om solidaritet. De rödgröna partierna pratar ofta om solidaritet med de svaga i samhället, och här är det verkligen en svag, utsatt grupp som behöver få sin sak förstärkt rättssäkert på alla möjliga sätt.

Kvarskrivning får medges för högst tre år i sänder. I det förslag som ministern säger ska komma finns ett förtydligande och en förbättrad åtgärd, vilket jag ser fram emot. Men det är bara personer över 18 år som kan kvarskrivas, och detta reser också en mängd frågor. Förhoppningsvis lägger regeringen fram något snart och ser över även detta så att också barn skyddas på samma sätt.

Att ha fingerade personuppgifter är ett beslut man fattar själv, och det ger en ytterst begränsad kontakt med familj och vänner. Detta är förutsättningen för att en fingerad personuppgift ska ha någon effekt över huvud taget. Det är verkligen fruktansvärt att behöva välja bort kontakt med sina närmaste i en så utsatt situation.

I mitt yrke som socionom har jag mött många personer som lever med detta ständiga hot och som dessutom inte känner sig trygga när det gäller om myndigheterna ska läcka ut uppgifter. Detta är en jätteviktig fråga, och jag hoppas verkligen att regeringens förslag kommer snart.

Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp tar upp en mycket viktig fråga. Jag gläds åt det engagemang som finns i riksdagens kammare för ett förstärkt skydd för människor som lever under någon form av hot.

Det är också glädjande med den utredning som har gjorts och som fick en hel del synpunkter under remissrundan. Vi har nu kommit så långt i beredningsarbetet att jag kan säga att min bedömning är att vi kan lägga fram en proposition under våren, så att vi får en stärkt lagstiftning på plats. Jag är säker på att vi båda kan glädjas åt det.

Regeringen arbetar också brett med att på olika sätt stärka kvinnors skydd och mot brottslighet. Under mandatperioden har vi bland annat tagit fram en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld. Vi har haft ett förslag om elektronisk övervakning och kontaktförbud ute på remiss, och vi tittar nu på remissynpunkterna och vilka möjligheter som finns att gå vidare med detta förslag.

Vi har också förstärkt stödet till kvinnojourerna – det är tämligen omfattande – och vi har i den senaste budgeten gjort en särskild satsning mot just hedersrelaterat våld. Det är naturligtvis viktigt att vi arbetar aktivt både för att skydda de personer som behöver skyddet och för att på olika sätt förebygga att människor ska hamna i en sådan situation att de behöver en skyddad identitet.

Naturligtvis tycker jag att det är väldigt bra att vi har kommit så långt i beredningsarbetet att vi nu tror att vi kommer att kunna ha en produkt färdig att lägga på riksdagens bord i vår.

Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det gläder mig också att vi har en samsyn när det gäller att detta måste komma fram snabbt. Därför är det så förvånande att när dagens regeringsföretrådare satt i opposition gjordes ett tillkännagivande i just denna fråga. Då tillsatte alliansregeringen den utredning som nu ligger till grund för den proposition som vi hoppas verkligen snart läggs fram. Det har alltså varit många turer i detta ärende för de mest utsatta i samhället, och det har fortfarande inte hänt någonting.

It-skandalen som inträffade i somras drabbar dessa personer ytterligare, och de lever nu i ovisshet. Jag vet inte riktigt vad finansministern kan säga till dessa personer, eftersom man inte vet vad som har läckt ut och till vem.

Det finns också många personer som har skyddade adresser och identiteter på grund av sin position eller sin yrkesroll och inte på grund av att de har levt i en våldsam relation.

De personer som har skyddade identiteter och de som har personskydd av olika slag samt närstående har fått ytterligare en oro att bära på. De vet inte när de kommer att få veta om deras uppgifter har röjts.

Vi i Alliansen har legat på mycket i denna fråga. Det är nämligen viktigt för oss att stå upp för dem som är så sårbara i samhället som dessa personer är. Men det finns alldeles för många exempel på att uppgifter har röjts. I den förra interpellationsdebatten som finansministern och jag hade tog jag upp exempel på att barn har funnits med i skolkatalogen med sin identitet. Det var i en Skånekommun, och skolkatalogen distribuerades till 1 300 personer. Då var skadan redan skedd.

Svar på
interpellationer

Från och med den 1 maj 2018 blir det en ny lag – en dataskyddsförordning. Det finns remissinstanser som anser att man borde ha en särskild lagstiftning just för personskydd och personuppgifter när det gäller elever, eftersom många elever lever i en utsatt situation. Flera gånger har det blivit fel just när det handlar om skolors hantering av skyddade personuppgifter, och det har blivit känt för allmänheten var någonstans dessa barn finns.

Den utredning som tog fram den nya dataskyddsförordningen ansåg att det inte behövs en särskild lag för skolan på detta område. Men Datainspektionen anser att detta borde finnas. Dataskyddsförordningen täcker inte allt. Därför skulle en separat lag vara ett viktigt stöd för varje skola när det gäller hur man ska hantera dessa känsliga uppgifter.

Datainspektionen skriver i sitt remissvar att det är fråga om svåra gränsdragningar mellan elevens integritet och skolans uppdrag. Det är exakt det som är problemet hela tiden med skyddet också – den integritet och det skydd som personer behöver ha.

Jag hoppas verkligen att vi snart får se en lagstiftning på plats, så att dessa personer i sin stora oro kan känna sig något tryggare. Oron för att vara förföljd eller känna sig förföljd och ha en hotbild mot sig kommer de tyvärr att leva med ändå. Men då måste samhället kunna göra allt man kan för att skydda dessa personer.

Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det exempel som Lotta Finstorp lyfte fram är naturligtvis en helt oacceptabel hantering, alltså att ett barn har funnits på bild med sitt namn i en skolkatalog och att den sedan har distribuerats till många personer. Det visar hur viktigt det är att det finns en stor medvetenhet i samhället om hur man ska hantera denna typ av personer som lever med skyddad identitet. Där kan man säkert diskutera vad som är rätt väg att gå. För mig är det uppenbart att det behövs mer kunskap om detta, så att människor inte riskerar att hamna i en sådan situation. Om det sedan ska ske via en lag eller på annat sätt låter jag vara osagt. Men självklart är det oerhört viktigt för mig att ingen ska behöva utsättas för en sådan risk.

På samma sätt ska människor naturligtvis inte hamna mellan stolarna och mellan myndigheterna. Det förslag som jag hoppas att vi kommer att kunna lägga på riksdagens bord i vår kommer att lösa en del av dessa problem men säkert inte alla. Här finns säkert mer som vi kommer att behöva fortsätta jobba med för att säkerställa att de som har skyddad identitet inte ska riskera att få sin identitet avslöjad. Det gäller särskilt det problem som Lotta Finstorp som tar upp när det gäller våra skolor. Jag är inte säker på att detta kommer att lösas till fullo med denna lagstiftningsförändring, utan det är mycket möjligt att man behöver titta vidare just på hur våra elever i skolorna kommer att hanteras framöver.

Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för en angelägen debatt. Jag får väl fortsätta att flåsa ministern i nacken så att det händer någonting, som ministern i den förra interpellationsdebatten sa att jag skulle göra. Det finns nämligen förväntningar på att detta måste ske för de människor som lever med denna oro.

Ministern nämnde också att kunskapsluckorna naturligtvis finns hos olika myndigheter i samhället när det gäller hur man ska hantera skyddade personuppgifter. Mig veterligen läser man inte några poäng på socionomprogrammet om detta. Det finns alltså problem hos socialtjänsten när det gäller hur man ska göra. Det finns säkert problem hos andra myndigheter också.

Jag kommer att fortsätta att bevaka frågan, och jag hoppas verkligen att det kommer ett förslag till riksdagen så snart som möjligt.

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag uppskattar som sagt att Lotta Finstorp agerar blåslampa och hoppas naturligtvis att hon fortsätter att göra det. Det är viktigt att det finns ett brett politiskt engagemang i dessa frågor. Jag uppskattar att det över blockgränserna finns ett sådant engagemang.

I Sverige ska naturligtvis alla människor kunna känna sig trygga, även om man lever under skyddad identitet. Det är naturligtvis myndigheternas, och i yttersta fall regeringens och riksdagens, uppgift att säkerställa detta. Där är det bra att vi kan arbeta tillsammans.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2016/17:623 om ridning som förebyggande friskvårdsarbete

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Maria Stockhaus har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att ridning ska inkluderas i friskvårdsbidraget.

Omfattningen av friskvårdsförmånen är något som engagerar många, och som jag har svarat vid flera tillfällen kommer frågan att vara föremål för beredning under mandatperioden. Det finns många aspekter, till exempel kring jämställdhet och jämlikhet, som behöver analyseras. Det handlar också om att i skattelagstiftningen hitta en balans mellan vad som kan vara motiverat att arbetsgivaren gör avdrag för i syfte att personalen ska hålla sig frisk och vad som är personliga levnadskostnader. Ett analysarbete har redan påbörjats i Finansdepartementet. Jag vill inte föregripa det arbetet och inte heller analysen av vilka andra gränsdragningsfrågor som en förändring av friskvårdsförmånen skulle medföra.

I detta sammanhang kan jag konstatera att förebyggande behandling och rehabilitering – till exempel i form av så kallad hästunderstödd terapi – redan i dag är skattefri för den anställde.

Anf. 16 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. Ridningens hälsofrämjande effekter och lämplighet som förebyggande friskvård är väl dokumenterat, och ridning är faktiskt en av de största sporterna när det gäller personer med funktionsnedsättning. Ridning är träning för både kropp och själ, och dessutom bidrar umgänget med hästen till välbefinnande.

Det går utmärkt att göra avdrag för massage, qigong, styrketräning och rugby. Alltifrån hård fysisk träning till avslappningsövningar subventioneras med dagens regelverk. Dock passar en aktivitet som ridning av någon anledning inte in i Skatteverkets definition av motion och friskvård. Arbetsgivaren har möjlighet att avsätta en viss summa som den anställda får använda till fysisk aktivitet, och det vore rimligt att den fysiska aktiviteten var helt valfri.

Herr talman! När det gäller ridning är det inte utrustningen eller hästen som ska räknas till personalvårdsförmånen utan möjligheten att hyra häst eller gå på en ridlektion. Det är ungefär samma sak som att hyra en tennisplan eller spela innebandy i en innebandyhall man har hyrt. Många av de sporter som inkluderas i friskvårdsavdraget är också sporter som kräver kostsam utrustning. Det gäller till exempel hockey, som ingår i friskvårdsavdraget.

När det gäller ridning kan man i de flesta fall låna det mesta av den utrustning man behöver; möjligen behöver man köpa ett par ridstövlar eller ridskor, vilket är ungefär i paritet med ett par joggningsskor när det gäller prisklass. Därför känns det märkligt med diskussionen om gränsdragning för personliga levnadskostnader och att just ridning skulle ha någon form av särställning i det avseendet. Jag skulle gärna vilja höra en förklaring till hur det kan vara rimligt att exkludera ridsporten just utifrån definitionen av vad personliga levnadskostnader är.

Anledningen till att jag ställde frågan till finansministern – jag har försökt göra det i en tidigare interpellationsdebatt, men då fick jag inga svar – är de accelererande sjukskrivningstalen, inte minst när det gäller psykisk ohälsa. Där har regeringen varit tydlig med att man tycker att det är rimligt att arbetsgivarna tar ett större ansvar. När vi nu vet att ridning påverkar det psykiska välmåendet väldigt mycket är det märkligt att det ska vara exkluderat från friskvårdsförmånen. I många fall innebär ridning även att människor kommer ut i skog och mark, vilket också ökar välbefinnandet och minskar stressen.

Socialdemokraterna lovade faktiskt i valrörelsen att se till att ridning ska omfattas av friskvårdsavdraget, och nu är det bara detta riksdagsår kvar. När kommer förändringen?

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag börjar med några påpekanden.

Vad som är personliga levnadskostnader och vad som kan dras av som friskvårdsförmån är så att säga generellt i skattelagstiftningen, där man försöker utskilja personliga levnadskostnader som inte ska gå att dra av i samband med att inkomsten förvärvas. Det handlar inte bara om ridning utan är en generell princip i skattelagstiftningen.

Den som sedan bestämmer vad som är personliga levnadskostnader och inte, alltså tolkar lagstiftningen, är inte regeringen utan Skatteverket. Det är Skatteverket som har gjort denna bedömning. Varför man räknar hockey som något som inte är en personlig levnadskostnad, men däremot ridning, är alltså inte en fråga som ska ställas till mig utan till den som tillämpar lagstiftningen, och det är Skatteverket.

Däremot har vi varit tydliga med att vi kommer att se över frågan under mandatperioden för att se om det är någonting i lagstiftningen som ska förändras för att till exempel ridning ska kunna inkluderas i den tillämpning av lagstiftningen som sedan sker. Samtidigt leder det till en rad olika gränsdragningsproblem och behöver naturligtvis analyseras noggrant.

Precis som Maria Stockhaus säger är ridning och umgänge med hästar något som har väldigt goda hälsoeffekter. För inte minst många unga tjejer som mår dåligt är ridning och ridsport något som verkligen kan vara en andningspaus och en andhämtning i en i övrigt mycket krävande vardag. Här är ridning, precis som Maria Stockhaus säger, en väldigt stor sport.

Det är många som har stor nytta och glädje av ridning och ridsport. Det gäller inte bara i våra storstäder; ridsporten är också en viktig sysselsättningsskapande verksamhet runt om i hela landet. Hästsporten och ridsporten är alltså någonting som är till stor nytta och glädje runt om i Sverige, och det finns naturligtvis goda anledningar att stödja den på många olika sätt.

Beredning i frågan pågår som sagt, men varför man gör bedömningen att ridning kan vara en personlig levnadskostnad men inte ishockey är en fråga som ska ställas till Skatteverket.

Anf. 18 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Jag tror att det är just detta ridsportförbunden och de som är engagerade i ridsporten undrar lite grann över: att finansministern kan tala så oerhört väl om alla positiva effekter av ridning och samtidigt har haft tre år på sig att göra en, faktiskt ganska marginell, förändring i lagstiftningen om friskvårdsavdrag för att säkerställa att man har möjlighet att dra av för ridning.

Det finns ju stora utrymmen för en arbetsgivare att erbjuda olika friskvårdsalternativ, och det är oerhört svårt att förstå varför man exkluderar vissa alternativ. Det är väl ridning och golf som har tagits upp i dessa sammanhang. Huvudsaken måste någonstans vara att människor rör på sig.

Styrketräning och fotboll är med, och det är även skrattrympa, körsång på arbetsplatsen, saltrum, Feldenkraispedagogik, gitarrlektioner, reflexologi och örtbad. Arbetsgivare kan dra av för alla möjliga varianter av friskvård där det faktiskt är tveksamt om det finns en vetenskaplig grund för att aktiviteten skulle främja välbefinnandet, medan ridning, som faktiskt har goda effekter på både fysisk och psykisk hälsa, inte är med. Det är obegripligt att man inte vill göra den förändringen.

Regeringen lägger nu fram en budget som av många experter klassas som den fetaste valfläskbudgeten på mycket länge, och den präglas av ett uttryck som inte bara jag utan även många journalister använder, nämligen ”Allt till alla”. Varför har man då inte sett till att genomföra det man gick till val på och ordnat så att ridningen kan ingå i friskvårdsavdraget?

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Här gäller det naturligtvis att vara försiktig och se till att man inte öppnar oönskade luckor i lagstiftningen och på så sätt dränerar skatteintäkter på det sätt som skedde inte minst under den tid då Moderaterna ledde Finansdepartementet.

Om vi talar om valfläskbudgetar vill jag påpeka att den här regeringen har vänt det underskott på 60 miljarder som Moderaterna lämnade efter sig

under sitt sista år. År 2014 sänkte man skatten med hjälp av lånade pengar. Man skuldsatte hela svenska folket för att låna till skattesänkningar – mest för dem som tjänar mest. Vi, däremot, har ett överskott på 80 miljarder nästa år och använder detta på ett ansvarsfullt sätt. Dels betalar vi av på statsskulden, som nu blir den lägsta sedan 1977, dels genomför vi viktiga reformer.

Varför sparar vi inte alla 80 miljarder? Det är för att det finns viktiga reformer att ta tag i. Även med de reformer vi genomför har vi dock ett överskott på nästan 1 procent av bnp – 40 miljarder. Samtidigt måste vi naturligtvis investera. Många föräldrar är oroliga för att barnen inte lär sig tillräckligt mycket i skolan, och vi behöver investera mycket mer i skolan. Vi vet att polisutredningar läggs på hög, och därför behöver vi se till att polisen har tillräckligt mycket resurser för att våldtäktsanmälningar inte ska läggas på hög. Vi måste naturligtvis även se till att stärka vårt försvar. Detta är en ansvarstagande regering som inte bara betalar av på statsskulden utan även ser till att genomföra viktiga reformer.

Maria Stockhaus säger att vi har haft lång tid på oss att titta på den här frågan – tre år. Jag kan bara notera att Moderaterna satt på Finansdepartementet i åtta år utan att göra något åt just ridsporten. Det är alltså uppenbarligen inte riktigt så enkelt som det kan låta i opposition.

Anf. 20 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Nu ska vi kanske inte ha någon debatt om konjunktorens påverkan på ekonomin, men det finns väldigt få experter som anser att det är den här regeringens förtjänst att ekonomin ser ut som den gör. Det är snarare så att man får mycket kritik för att man gasar så mycket som man gör i högkonjunktur, något som kan få allvarliga konsekvenser till exempel för möjligheterna att satsa på välfärden på längre sikt.

Det finns ytterligare en aspekt som jag vill lyfta fram i mitt sista inlägg i frågan om ridning och friskvårdsavdrag. Det här är en regering som kallar sig för en feministisk regering. Ridning är faktiskt en sport som domineras av flickor och kvinnor sett till utövarna. Jag skulle önska att det var fler killar. Min son rider, och jag är väldigt glad för det. Jag tror att fler killar skulle må bra av att rida. Men det är faktiskt så att kvinnor rider i högre utsträckning än män. Det här är en feministisk regering, och man har inte gjort något åt möjligheterna till friskvårdsavdrag för ridning.

Min sista fråga är: Att så flagrant missgynna en sport som är kvinno-dominerad, hur tycker finansministern att det rimmar med att vara en feministisk regering?

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Om det var så att regeringen hade fattat beslut om att alla ”killsporter” skulle få friskvårdsavdrag men inte ”tjejsporter” hade jag verkligen förstått en möjlig kritik av detta. Men nu är det Skatteverket som tillämpar lagstiftningen. Däremot tittar nu regeringen på vilka möjligheter det finns att göra förändringar i lagstiftningen.

Nu skulle vi inte prata om högkonjunktur och budget, men det var faktiskt Maria Stockhaus som tog upp det. Jag kan påminna Maria Stockhaus om att regeringen i går fick beröm för sin förda finanspolitik av två internationella institutioner, både IMF, som menar att regeringen bedriver en väl balanserad politik, och EU-kommissionen, som besöker Sverige i dag.

Här finns ett brett internationellt stöd för att denna regering bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik, och det är någonting som svenska folket också verkar uppskatta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2017/18:13
29 september

Svar på
interpellationer

§ 6 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 28 september

2017/18:12 Trafiksatsningar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:13 Vinsttaket och välfärdskonsekvenserna

av *Lotta Finstorp* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:14 Äldre som arbetar

av *Lotta Finstorp* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 28 september

2017/18:43 Ny polisutbildning

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:44 Språkutbildning för nyanlända kvinnor

av *Jessika Roswall* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2017/18:45 Utvecklingen i Katalonien

av *Betty Malmberg* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 28 september

2017/18:16 NMR:s demonstration i Göteborg

av *Robert Hannah* (L)
till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 3 Svar på interpellation 2017/18:1 om politiska fångar i Iran.....	2
Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	2
Anf. 2 AMINEH KAKABAVEH (V).....	3
Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	3
Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V).....	4
Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	5
Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (V).....	6
Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	7
§ 4 Svar på interpellation 2016/17:607 om skyddade identiteter.....	7
Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	7
Anf. 9 LOTTA FINSTORP (M).....	8
Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	9
Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M).....	9
Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	10
Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M).....	10
Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	11
§ 5 Svar på interpellation 2016/17:623 om ridning som förebyggande friskvårdsarbete.....	11
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	11
Anf. 16 MARIA STOCKHAUS (M).....	11
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	12
Anf. 18 MARIA STOCKHAUS (M).....	13
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	13
Anf. 20 MARIA STOCKHAUS (M).....	14
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	14
§ 6 Anmälan om interpellationer.....	15
§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	15
§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	15
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 9.51.....	16